

LAUKU AKTUALITĀTES

Privatizācijas motors iedarbināts, bet lēnām...

Par to, ka sākusies agroservisa uzņēmumu privatizācija, informējam agrāk, bet kā rit šis process, jautāju privatizācijas komisijas priekšsēdētājam, rajona lauksaimniecības departamenta direktora vietniekam Jānim Desainim. Viņš sacīja, ka valsts uzņēmuma «Lauktechnika» privatizācijā piedalās SIA «Lauktechnika», kuru vada Aivars Stašulāns, SIA «Detaļu remonts» (vadītājs Viktors Ananjevs), SIA «TAS—TAP» (traktoru tehniskās apkopes stacija un tehniskās apmaiņas punkts), šī SIA priekšnieks Viktors Ondzuls.

Uz aicinājumu piedalīties Valsts uzņēmuma «Lauktechnika» privatizācijā atsaucās tikai trīs pagastu pašvaldības — Rožupes, kurš atsūtīja oficiālu atteikumu, Stabulnieku un Upmalas pagastī, pieteicās uz savu daļu un ir iekļauti privatizāci-

jas projektā. Diemžēl pārejo pagastu pašvaldības izrādīja vienaldzību.

Vēl notiks SIA «Agroapgāde», kur gan vēl nav iesniegts privatizācijas projekts, valsts uzņēmuma «Agrokīmija» bāzes Preiļos un Aglonā, 21. PMK, valsts sistēmu pārvaldes uzņēmumu privatizācija.

Valsts uzņēmuma «Lauktechnika» privatizācijā piedalās 70 pašvaldību strādājošie, to skaitā no «Lauktechnikas» — 48, «TAS—TAP» — 7 un «Detaļu remonta» — 15 strādājošie. Valsts uzņēmuma «Lauktechnika» grāmatvedībā noskaidrojumu, ka pēc privatizācijas projekta SIA «Lauktechnika» materiālās vērtības novērtētas par 15 852, SIA «Detaļu remonta» — 15 020, SIA «TAS—TAP» — 8540 latiem, bet informācijas, kā tiek plānota uzņēmuma izpirkšana — par latiem vai sertifikātiem, nebija.

Sēklu var iepirkt «Ausmā» un ne tikai!

Rajona lauksaimniecības departamenta galvenais agronoms Jānis Kivlenieks informē zemniekus, ka paju sabiedrība «Ausma» piedāvā I, II un III ataudzējuma ziemas kviešu sēklas. Par pirmā ataudzējuma sēklām būs jāmaksā 72 latu par

tonnu (bez apgrozījuma nodokļa), par otrā un trešā — 62 latu. Šķirnes ir dažādas. Zemnieki var iepirkt arī II ataudzējuma rudzus «Puhovčanka». Vēl ziemas kviešus un rudzus var iegādāties arī Viļānu selekcijas stacijā.

Pieteikumus vēl pieņem

Jānis Kivlenieks informēja, ka attiecībā uz piemaksām, kas graudu audzētājiem paredzētas kā kompensācija, valdība vārdu tur. Šajās dienās kompensācijas saņems tās saimniecība, kuras iesnie-

gumu uzrakstīja laikus, bet tie, kuri vēl šos iesniegumus nav iesnieguši, var to izdarīt un kompensāciju saņemt. Taču... nauda tiks maksāta tiem, kuriem ir reāla graudaugu raža nevis iznīkuši sējumi.

Neziņa! Tas ir skumji...

Rajona padomes sēdē, kur analizēja situāciju akciju sabiedrībā «Preiļu siers», piedalījās arī zemnieki no pagastu piensaimnieku biedrībām. Starp tiem bija Jevgēnija Sērmā. Lūk, viņas viedoklis:

— Bija jūtams rajona padomes uztraukums par to, ka akciju sabiedrība ir uz sēkļa. Ieklausījos deputātu un akciju sabiedrības padomes, uzņēmuma speciālistu viedokļos. Manas domas ir tādas, ka «Preiļu siers» praktiski nedarbojās kā akciju sabiedrība, bet turpināja eksistēt kā valsts uzņēmums. Protams, var sūdzēties par grūtībām, kas saistītas ar ražotās produkcijas eksportu, bet, varbūt, vajadzēja lielāku vērtību veikt produkcijas realizācijai uz vietas. Nezinu, kas par iemeslu — nesaprašanās ar vietējiem tirgotājiem vai cena, taču nav noslēpums, ka sviestu rajonā ievad no kaimiņu ražotnēm.

Pēc sēdes radās tāds iespaids, ka brīdi, ka «kuģis» grimst, administrācija nevis meklē izeju, kā saglabāt ražotnes potenciālu, bet gan sev siltāku un bezrūpīgāku «krēslu». Tas jau ir skumji!

Rūpnīcā nav stingras kontroles. Tāpat nav skaidrs, kāpēc pašizmaksā vienlīdz augsta ir ziemas mēnešos, kad pārstrādā samērā maz piena un vasarā, kad ražošanas apjomi ir daudz lielāki. Kāpēc ar piena piegādātājiem neslēdz līgumus?

Akciju sabiedrība nīkuļo, bet otrā ceļā malā kā sēnes pēc lietus aug lepnas kotedžas... Bija apliecinājums, ka speciālisti, kuri te būvējas, esot paņēmuši kredītus.

Nav patīkami, ja uzņēmumu, kas bija rajona lepnums, revidē valsts kontrole, lai izvērtētu tā līdzšinējo saimniecisko darbību.

A. Iljina

Rajona lopkopji saņēma subsīdijas

Necerēti ātri pienākusi un jau sadalīta subsīdiju nauda par otro ceturksni rajona lopkopjiem. Šoreiz tie bija 25 tūkstoši 139 latu. Lauvas tiesa — 78 procenti — pienācās par govkopību, 18 procenti par cūkkopību, 3 procenti par zirgkopību, bet par šķirnes aitu audzēšanu tikai 24 latu.

Vislielākās summas, protams, saņēma kolektīvās saimniecības: paju sabiedrība «Ausma» — 6371 latu, agrofirma «Turība» — 4841

latu, «Vārpa» — 3350 latu un SIA «Stabulnieki» — 2299 latu.

Silajāņu pagasts nesaņēma ne santīmu, jo tur joprojām nav lopkopības pārrauga. Tajā pat laikā Rožupes pagastā darbojas četri atestēti pārraugi, un privātais sektors saņēma 1032 latu. Riebiņu pagasta zemniekiem šoreiz pienācās 942 latu, jo vienīgi tur kopj bulļu mātes.

L. Kirillova

Par a/s «Preiļu siers» darbību

• Izraksts no Preiļu rajona padomes sēdes protokola

Izskatot un analizējot izveidojušos stāvokli a/s «Preiļu siers», Preiļu rajona padome konstatēja:

1. A/s «Preiļu siers» ir parādā par piegādāto pienu zemniekiem un kopdarbības saimniecībām Ls 349 400. Par piegādāto produkciju nav samaksāts no 1994. gada aprīļa. Šie parādi paralizē laucinieku dzīvi.

2. A/s «Preiļu siers» valstij piederošā kapitāla daļa ir ap 76% no visas vērtības, bet ne LR Zemkopības ministrija, ne kāda cita valsts institūcija nevelta vajadzīgo uzmanību tās darbībai.

3. Piena piegādātāju pārmetumus un jautājumus rada blakus a/s «Preiļu siers» rūpnīcai «augoša» individuālo dzīvojamo māju rajons (15 mājiņas), kuru celtniecību veic daudzi rūpnīcas vadošie darbinieki, dzīvojamo māju apkure, aizņēmumu racionāla izmantošana.

4. A/s «Preiļu siers» finansiālo stāvokli vēl vairāk pasliktina un līdz ar to arī sarežģī norēķinus par piegādāto pienu subsīdiju par eksportēto sieru izmaksāšanas aizkavēšana.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, Preiļu rajona padome NOLEMJ:

1. Pieprasīt a/s «Preiļu siers»:

1.1. Līdz š. g. 10. septembrim norēķināties ar piena

piegādātājiem par aprīli piegādāto produkciju.

1.2. Izstrādāt un publicēt laikrakstā «Novadnieks»: a) pamatotu programmu izejai no esošā ekonomiskā stāvokļa, ņemot vērā piensaimnieku un uzņēmuma saglabāšanas intereses;

b) pārējā parāda atdošanas grafiku, paredzot soda maksas par tā neievērošanu.

2. Pieprasīt Zemkopības ministrijai skaidrojumu par situāciju a/s «Preiļu siers» un par risinājuma variantiem izejai no šīs situācijas.

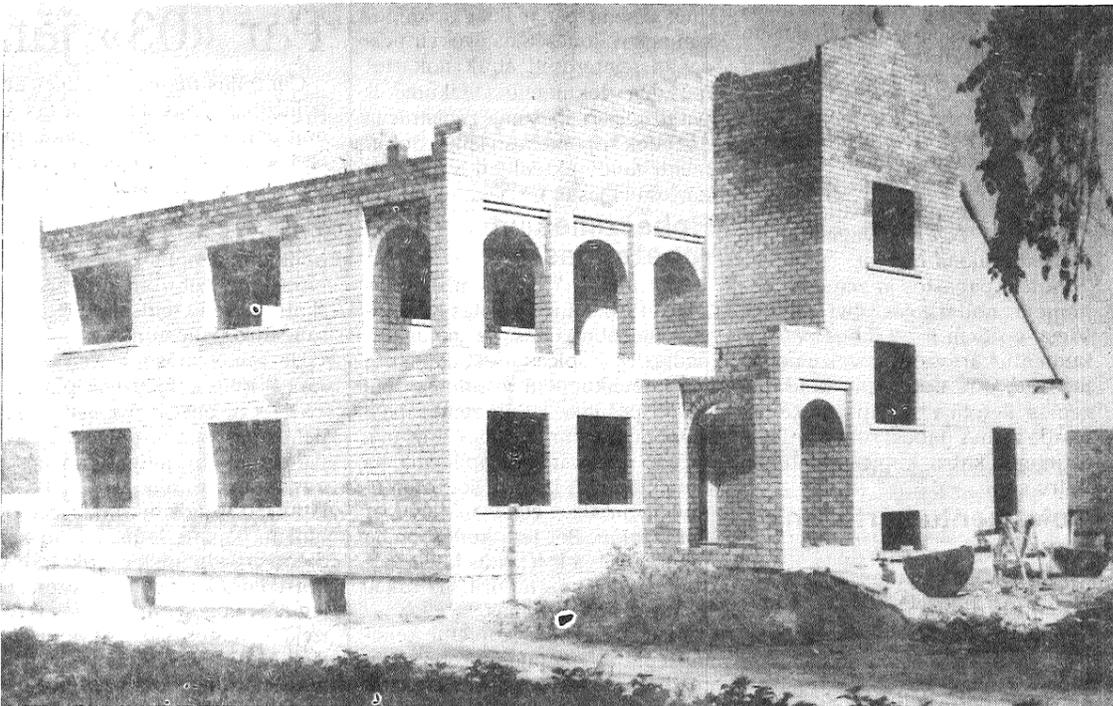
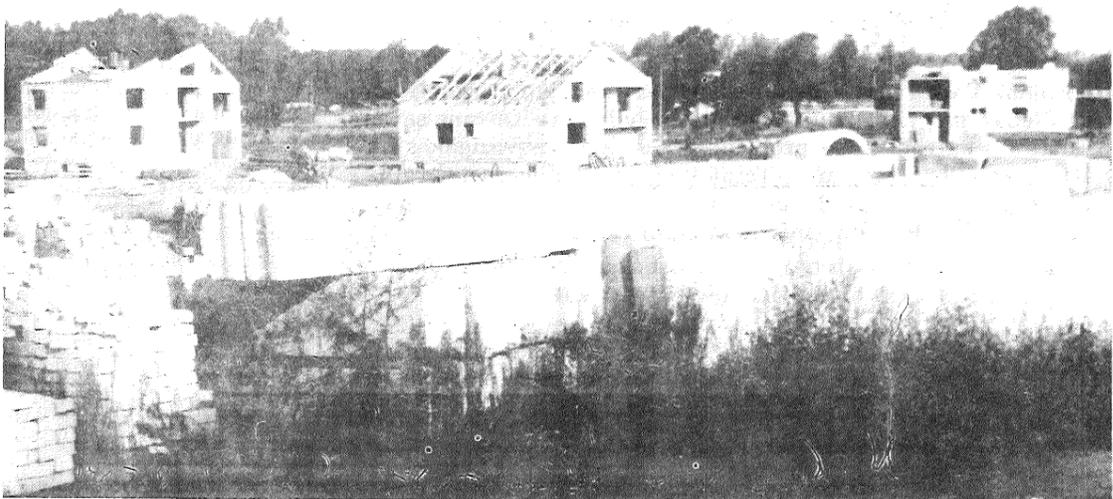
3. Lūgt LR Valsts kontroli nekavējotī veikt pārbaudi a/s «Preiļu siers» (v/u «Preiļu siera rūpnīca») par laika posmu no 1993. gada sākuma.

4. Ieteikt piena piegādātājiem tikai pēc līguma noslēgšanas turpināt sadarbību ar a/s «Preiļu siers».

5. Ieteikt a/s «Preiļu siers» kopsapulcei pārskatīt balsu sadalījumu padomē par labu valsts kapitāla daļas turētājiem.

6. Pieprasīt Zemkopības ministrijai un Centrālajai piensaimnieku savienībai nekavējoties sākt ar LR Zemkopības ministrijas 11.08.94. pavēlē Nr. 267 noteiktās subsīdijas par eksportēto produkciju izmaksāšanu, t.sk. a/s «Preiļu siers» par 1994. g. I pusgadā 769 t siera «Čeders» eksportu.

1994. gada 22. augustā

Kadreiz, kad mūsu ceļvedes — KPSS — vadībā gājām uz gaišo nākotni — komunismu — populāra bija šāda anekdote. Kāds partijas funkcionārs uzcēlis sev lepnu savrupmāju un pie vārtiem pielicis uzrakstu: «*Наша песня строит и жизнь помогает.*» (Mūsu dziesma palīdz būvēt un dzīvot.) Strādnieks arī uzcēlis sev mājokli, pavisam nelielu būdiņu, un arī piestiprinājis uzrakstu — «*А где мне взять такую песню?*» (Kur lai es ņemu tādu dziesmu?) Gandrīz tieši tāda pati analogija rodas, vērojot, kā ierētim a/s «Preiļu siers» korpuseim top savrupmāju ciematīnš, kuru preileiši jau paspējuši nokristīt par «*Соловьиная роща.*» (Lakstīgalas birzs.) Akciju sabiedrība ir uz bankrota robežas, piena piegādātāji par nodoto produkciju naudu nesaņem mēnešiem ilgi, bet vairāki akciju sabiedrības administrācijas darbinieki būvējas ar plašu vērienu, un paraugu rāda pats a/s izpilddirektors V. Solovjovs. (Ar to «Novadnieks» neapgalvo, ka celtniecība notiek nelikumīgi, bet pievērs uzmanību šīs celtniecības morālajiem aspektiem, kas izraisa neizpratni, lai neteiktu vairāk, gan piena piegādātājos, gan Preiļu iedzīvotājos.) Kas atliek mūsu zemniekiem? Acimredzot, kā tai anekdotē: «Kur lai mēs ņemam tādu dziesmu?»

Attēlos: topošais dzīvojamo ēku ciematīnš; tāda būs V. Solovjova māja.

J. Silicka foto

JERSIKAS PAGASTĀ

Vajadzīgi divi tūkstoši latu

Jersikas pagasta padomes priekšsēdētājs J.Kovalevskis lauza galvu par to, kur tuvākajā laikā dabūt divus tūkstošus latu. Lieta ir tāda, ka paju sabiedrība izlēmusi pagasta rīcībā nodot jauno kultūras namu, kas ir veidots kā piebūve kantorim. Pagājušajā ziemā kantoristi sildījās pie iebūvētajām krāsnīnām, bet kultūras nama telpas ar skaitstajiem, augstajiem ģipša griestiem un jauko parketu iztika bez kādas kurināšanas.

Jau minētie divi tūkstoši latu vajadzīgi, lai līdz rudenim pārkārtotu apkures sistēmu uz vietiņo kurināmo. Ja apkures kultūras namā nebūs vēl vienu ziemu, nākamvasar vajadzēs meklēt jau daudz vairāk līdzekļu, lai glābtu sabojātās telpas. Var, protams, finansēt palīdzību meklēt arī pie privātbiznesa struktūru vadītājiem, taču J.Kovalevskis cer, ka naudiņu atrast palīdzēs rajona padome. Viņš uzskata, ka ekonomiski daudz izdevīgāk ir neļaut aizlaist postā mantu. Jauks piemērs tam Jersikā ir kārtība komunālajā saimniecībā, ko pagasts savā ziņā pārņēma jau pagājušā gada 1. decembrī. Nav nekādu problēmu ar attīrīšanas iekārtām, kuru normālu darbību nodrošina algots cilvēks. Pirms gada veiksmīgi samūrētas krāsnīņas daudzdzīvokļu mājā, tāpēc iedzīvotājiem bija silti, bet paju sabiedrības un pagasta vadītājiem mierīgs prāts.

Palīgā nāk «Palīgs»

Ar labiem panākumiem darbojas pašvaldības uzņēmums «Palīgs». Tas ir neliels lauksaimniecības serviss, kura rīcībā pagaidām gan tikai viens kombains un traktors ar uzkabes inventāru. Labības novākšanā pasūtījumu daudz, jo pakalpojumu cena ir pieņemama.

Mērnieku laiki turpinās

Rajona Valsts zemes dienesta darbinieki sen jau pieraduši, ka ik dienas pie viņiem nāk desmitiem cilvēku. Katram savas raizes un katram savas problēmas, kas šķiet vissvarīgākās un atrisināmas bez kavēšanās. Telpu trūkuma dēļ kabinetos valda burzma, plaukti, galdi un atvilktnes piekrauti ar papīru kaudzēm. Vārdu sakot, mērnieku laiki rit pilnā sparā.

Par to, kā ar to visu tiek galā Valsts zemes dienesta nodaļa, lūdzu pastāstīt tās priekšsēdētāju Antonu Valaini.

Kadru jautājums nokārtots

Patlaban zemes dienesta speciālisti ir visos pagastos. Vienīgais izņēmums ir Jersika, kur meklējam kompetentu darbinieku. Pārsvārā visi zemes ierīkotāji strādā kopš reformas sākuma, tāpēc ir lietas kursā par visiem jautājumiem un zina savas teritorijas līdz pēdējam tūrumam un krūmājam. Šie cilvēki ir pieņemti darbā mūsu nodaļā un es atbildu par viņu rīcību. Tāpēc dažādos strīdos gadījumos ar pretenzijām nav jāiet vis uz laikraksta redakciju vai rajona padomi, bet gan taisnā ceļā uz Valsts zemes dienesta rajona nodaļu.

Parasti pagastos ar zemes jautājumiem nodarbojas divi cilvēki. Viens no tiem ir atbildīgs par dokumentu kārtošana, pareizu noformēšanu, otrs dodas pie konkrētā zemes lietotāja vai īpašnieka un ierāda zemes gabala robežas dabā, atzīmējot katru kupicas vietu un katru stīgu.

Dokumentu kārtošana kavējas

Mūsu darba apjoms ir milzīgs. Lieli ir arī budžeta līdzekļi, kādus mēs pagājušajā un šajā gadā tērējām šo darbu veikšanai. Zemes dienestā uzkrājušies daudzi tūkstoši uzņēmumu lietu pat no 1989. gada. Ir tērēts laiks, tērēti budžeta līdzekļi, bet zemes īpašnieki un lietotāji nekustina ne ausis par dokumentu tālāku noformēšanu un īpašuma nostiprināšanu Zemes grāmatā. Tās desmit vai nedaudz vairāk lietas, kas tiek nokārtotas ik mēnesi, ir pārāk lēns temps.

Tuvākajā laikā uz visiem pagastiem izsūtīsim sarakstus ar tiem potenciālajiem zemes īpašniekiem un lietotājiem, kuri gadu gadiem nespēj nokārtot savas zemes lietas līdz galam.

L.Kirillova

«Palīgā» nodarbināts pārvaldnieks, grāmatvedis un divi līgumstrādnieki. Pirms lauku darbiem viņi remontēja tehniku, tagad izpilda pasūtījumus, bet ziemā neatsakās atvest un sagatavot malku. Par pagājušajā gadā gūto peļņu nopirkta zāles plaujmašīna. Noleikti būs arī turpinājums.

Problēmas Madaliņā

Vēl kolhozu laikos māju, kas kādreiz bija piederējuši Madaliņas katoļu draudzei, pārdeva privātpersonai. Nu draudze savu īpašumu ir atguvusi tiesas ceļā. Par to ir attiecīgi lēmums. Bet privātpersona, kaut arī tai par pajām iegādāts labiekārtots dzīvoklis, draudzes māju neatstāj.

Pagasta vadība ir pilna apņēmības meklēt rokā tiesu izpildītāju, lai Madaliņas draudze patiešām pārņemtu savu īpašumu.

Cik kilometru līdz skolai?

Skolēnu pārvadāšana uz mācību iestādēm laukos daudzviet saistīta ar neatrisināmām problēmām. Jersikā tās bija atrisinātas jau pērn. Arī šoruden pagasta autobuss vedīs skolas bērnu uz Līvāniem. Rīta maršruts būs 52 kilometru garumā, bet vakara reiss — 40.

Ne tikai ballītes

Deju vakari Jersikā notiek regulāri. Bet pa vidū arī daudz kas cits. Pavisam nesen visjaunākā paaudze varēja noskatīties aizraujošu ceļojošā leļļu teātra izrādi «Klauniņš un viņa draugi». Izveidojušies stabili kontakti ar leļļiniekiem, kuri te ir bieži viesi.

Neskatoties uz nabadzīgo budžetu, pagasts vienmēr ir atradis līdzekļus arī deju kolektīva uzturēšanai un vadītāju algošanai. Kā saka, ne jau ar maizi vien cilvēkam gana...

L.Kirillova

♦ MEDICĪNA

AR SILTUMU GAIDĪTAM

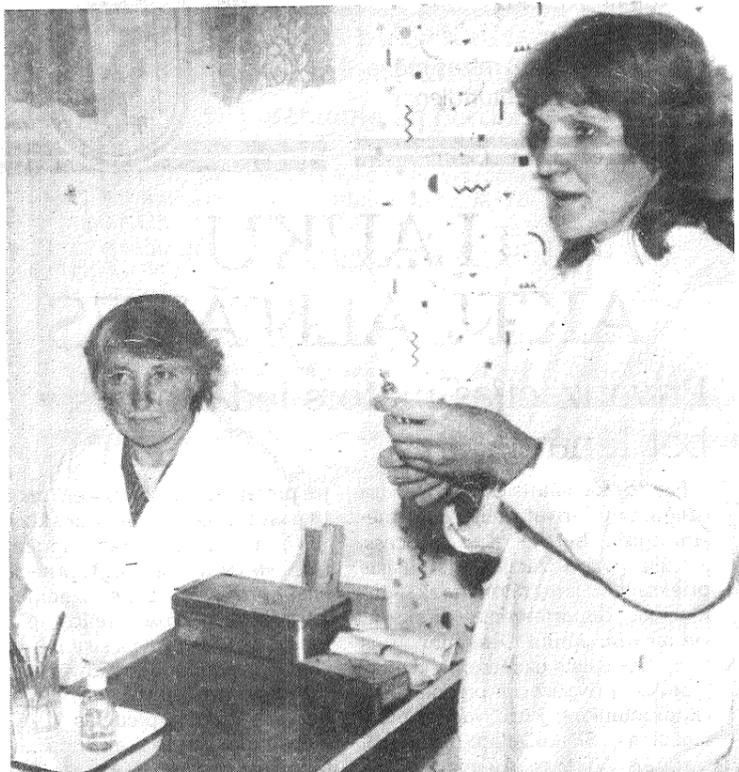
Pat vispārējais vasaras zaļums un puķu dobes krāsas nespēj atvaļināt neomulību, ko rada smagnējie, gadsimtu mijas dzelzs krusti un aizmirstībai atdotās kapu kopīpus vecajos kapos, kas atrodas blakus mājai, uz kuru slimnieki nāk pēc veselības, cerības ilgi un moži dzīvot. Kādreizējā Galēnu slimnīca un ambulance tikai toreizējiem varas vīriem zināmu apsvērumu pēc ierīkota cieši blakus veciem kapiem. Pārķāpjot sliekšnim un nonākot spodrā, mājīgā medicīnas pasaulē, nelabās izjūtas pazūd, un ar atvieglojumu slimnieks savas mokas var nodot mierīgās, savaldītās, ar ārstam pienākošos stingrību un ar tradicionālo ārsta smaidu apveltītās dakteres rokās.

Kādreiz Galēnos bija slimnīca, bet tad nāca laiks, kad medicīnisko pakalpojumu apjoms bija ļoti neliels. Ambulances atkal par siltu un baltu medicīnas iestādi pārvērtās pēdējo divu gadu laikā, kad darbu šeit enerģiski uzsāka Margarita Krole. Līdz tam gandrīz vai tukšās ambulances telpas tagad piekaldītas ar nepieciešamajām mēbeļiem, galdiem procedūru veikšanai, ginekoloģiskajām apskatēm, aparātu kardiogrammas uztaisīšanai. Ir utraskaņas aparāts fizioprocedūrām. Uz vietas var veikt četru veidu sildīšanas. Maciņu šiem pirkumiem atdarīja pagasts un arī toreizējā paju sabiedrība. Ambulancē

regulāri var saņemt arī stomatoloģa pakalpojumus. Pēc medicīniskās palīdzības Galēnu ambulancē griežas Sīkukalna, Stabulnieku, Galēnu pagasta ļaudis. Reizi nedēļā ārste izbrauc pieņemšanā uz Lomu feldšeru punktu. Palielinoties pakalpojumu apjomam, radās vajadzība pēc lielāka darbinieku skaita. Tagad šeit strādā feldšere, kas savā ziņā iecirknī ņēmusi bērnu aprūpi, patronāžas pienākumus, procedūras. Medicīnas māsa un sanitāre arī ir pietiekoši darba. Lauku mediķiem samīrā lielas grūtības parasti ir ar attālumu pārvārešanu, kad jānokļūst pie smaga slimnieka. Galēnos iespēju robežās šajā ziņā bieži ir palīdzējis pagasts.

Margarita Krole iesaistās pagasta dzīvē ne tikai kā ārste, vietējo pašvaldību vēlēšanās viņa ir kļuvusi par deputāti un tagad nodarbojas ar kultūras, izglītības un sociālajiem jautājumiem. Īpaši viņa uztraucas par pārmērīgo alkohola lietošanu laukos.

Vai Margarita Krole jūtas iesakņojusies Galēnos un sagatavojusies

uz ilgu palikšanu?

— Gluži iesakņojusies nejutos vis. Ārstam gandrīz visu mūžu ir sevi jāpilnveido gan kā cilvēkam, gan kā specialistam. Šeit šīs iespējas ir minimālas, vai gandrīz nemaz, to nav. Kā speciāliste es strādāju izolēti no pieredzējušiem kolēģiem. ...Lietainās dienas vējš gan uzstājīgi laužas ambulances logos, taču iekšā ir mājīgi un silti. Jā, saka feldšere Daina Brice, šodien ir bijusi pieņemšanas diena mazajiem, kad ieradās pediatrs no Preiļiem. Tāpēc kurināta krāsna. Katram gribas justies gaidītām ar siltumu.

L.Rancāne

Attēlos:

• Galēnu ambulances vadītāja, ārste terapeite Margarita Krole.

• Tiešajos darbos feldšere Daina Brice (no labās) un gandrīz divus gadus desmitus šeit nostrādājusī sanitāre Valentīna Preižvoite pie procedūru galdiņa gan tā nesatiekas. Šobrīd — neliela atpūta.

J.Silicka fo.

Par «03» jāmaksā?

Centrālās rajona slimnīcas ātrās palīdzības ārsts Jānis Briģis bija norūpējies — vairāk nekā puse izsaukumu esot nepamatota. Cilvēki ikdienišķas saslimšanas reizē neizmanto citu medicīnisko palīdzību, kā ārsta izsaukumu mājās, poliklīnikas apmeklēšanu. Laukos pirmo palīdzību un slimnieka apskati var veikt feldšeri, bet tūlīt pat sauc ātro palīdzību.

Un tomēr mūsu sarunā ar ārstu Jāni Briģi tūdaļ jāuzliek punkts uz «i» — turpmāk par katru ātrās palīdzības izsaukumu, ja to ātrās palīdzības brigāde kvalificēs kā nepamatotu, nāksies maksāt 5 latus. Šo vajadzību medicīnas darbinieki pamato loģiski — ar katru dienu medicīniskā apkalpošana kļūst dārgāka, budžeta līdzekļi tiek iedalīti nepietiekami. Atliek vienīgi izeja — ārstēšanās izdevumi daļēji jāfinansē pašam slimniekam. Protams, nav divu domu, ka medicīnas darbinieki ļoti labi saprot, ka ne katra slimnieka naudas maciņš ir

tik biezs, lai samaksātu izsaukumu vai ārsta apmeklējumu, lai nopirktu zāles. Šajā sakarībā ārsts J.Briģis iebilda, ka viņu ļoti māt bažas par to, ka sakarā ar vispārējo nabadzību krasi palielināsies to bīstamo slimību skaits, kuras ārstēšanas tikai sākotnējā stadijā.

Diemžēl tāda ir ikdiens. Protams, mēs diskutējam par to, vai slimnieks un viņa piederīgā ir tik kompetenti medicīnas zinībās, lai varētu noteikt diagnozi un pieņemt pareizo lēmumu — saukt ātro palīdzību, jo sasirgšana var kļūt liktenīga, vai mierīgi izdzert sāpes remdinošas tabletes un no rīta posties uz poliklīniku. No pacienta viedokļa es, protams, daudzkārt varētu nepieņemt mediķiem, ka man pašai nekļūst jās nosaka diagnoze un jāparedz sekas — tās bīstamas vai nē manai veselībai. Ja es to spēšu izdarīt, tad, atvainojiet, man nemaz speciālistu palīdzība nebūs vajadzīga.

Un tomēr... Mediķu praksē ļoti

daudzi izsaukumi ir aplami. Īpaši šobrīd, kad uz ielām vājājas apdzērušies cilvēki. Atskurbtuves, kur, protams, par maksu tiktu sniegta palīdzība iereibušiem pilsoņiem, policijā nav. Visi tiek transportēti, un nereti pēc ātrās palīdzības izsaukuma, uz slimnīcu... Tajā pat laikā tik tiešām gadās izsaukumi, kad nepieciešama ātra medicīniskā palīdzība, bet transporta un benzīna nav. Protams, nav divu domu, ka par medicīniskajiem pakalpojumiem, kurus saņem piedzērušies pilsoņi, viņiem būtu jāmaksā arī turpmāk...

Kas atliek mums — potenciālajiem slimniekiem? Protams, ja mums ir nauda ko maksāt, tad jebkurā gadījumā problēmu nebūs. Ja nav, tad jāsaņem pašizglītots medicīnas zinībās. Un cerēt, ka tās ir pārejas perioda grūtības, kuras mūsu nākošā vai aiznākošā valdība atrisinās.

A.Iļjina

Līgatnieši no «repsēniem» ražo dokumentu vākus

Jau gandrīz gadu Līgatnes papīrfabrika izpilda Latvijas Bankas pasūtījumu un reizumis maļ «repsēnus». Papīra masā pārvērsts jau desmitiem tonnu Latvijas rubļu.

No šīs papīra masas izgatavots vairāk nekā 120 tonnu puskartona, kas Rankas fabrikā salīmēts un tapis par kartonu, no kura līgatnieši gatavo ar sīkiem raibumi-

ņiem rotātus iesārtus un dzeltenīgus dokumentu vākus. Tie ir pārdošanā un joprojām kalpo par savdabīgu suvenīru no Latvijas rubļa laikiem. Līdz šim izgatavoti 300 tūkstoši šādu vāku.

Līgatnes papīrfabrika pēc ilgāka pārtraukuma radusi iespēju iegādāties Krievijā ražotu balināto skuju un lapu koku šķiedras celu-

lozi. Tiek izgatavots zīmēšanas papīrs, tuvākajā laikā paredzēts ražot rakstāmpapīru. Pēc Ukrainas pasūtījuma top arī īpaši ar ūdenszīmēm. No pašu vajadzībām ražotā papīra līgatnieši drīzumā izgatavos parastās kancelejas preces.

(“Druva”)

PIRMS JAUNĀ MĀCĪBU GADA

25. augustā pēc vasaras brīvdienām kā pirmais impulss jaunajam darba cēlienam bija skolu direktoru, viņu vietnieku un metodisko apvienību vadītāju seminārs Preiļos.

Pa daļai svētdienīgs — ar ziediem jaunajiem skolu direktoriem un rajona padomes sekretāres V. Brices apsveikuma vārdiem visiem pedagogiem, pa daļai zinātnisks ar interesanto Preiļu 1. vidusskolas direktora J. Eglīša priekšlasījumu un pa daļai informējošs — ar skolu valdes speciālistu konsultācijām un ieteikumiem.

Seminārā piedalījās un uzstājās rajona padomes priekšsēdētāja vietnieks J. Anspoks, izskaidrojot klātesošajiem rajona padomes struktūru un arī īsumā novērtējot pašreizējo rajona skolu stāvokli, ar ko iepazīties vairākos braucienos. J. Anspoks uz došu brīdi to vērtē kā apmierinošu, ko, protams, vienmēr var vēlēt labāku. J. Anspoks klātesošajiem direktoriem piekoduina ļoti savlaicīgi iesniegt pieprasījumus par savu skolu vajadzībām.

J. Eglītis uzstājās ar tēzēm no sava kursadarba «Vidējās izglītības kvalitātes novērtēšana», ko izstrādāja starptautiskajā izglītības plānošanas institūtā Parīzē. Autora vārdiem runājot, tas ir netradicionāls skatījums uz skolu, netradicionāls varbūt latviešu skolas apstākļos, bet kopumā, šo darbu gatavojot, Jānis Eglītis ir izstudējis gandrīz visu valstu attiecīgo literatūru.

Skolu valdes metodiskā centra vadītāja V. Karpušenko vērtēja pagājušā mācību gada olimpiādes, runāja par skolotāju kvalitatīvo izaugsmi, kas tiek panākta, mācoties dažādosursos. Tie ir nepieciešami, skolotāju kvalifikācijas paaugstināšanas galvenais priekšnosacījums, tajā pašā laikā kursi lielākoties ir maksas. Arī jaunajam mācību gadam jau ir piedāvājumi un izvēles iespējas papildināt zināšanas dažādosursos, ir arī pedagoga interese, jo kvalifikācija ietekmē viņu apmaksas noteikšanu par darbu. Diemžēl skolotājs nevar atļauties, piemēram, tādus klātienē kursus, kuros ik nedēļas ir jābūt trīs vai četras dienas, vai arī neklātienē divgadu kursus, ja gadā par tiem jāmaksā 600 latu... Ir arī atsevišķi bezmaksas kursi, uz kuriem gribētajai vienmēr ir vairāk, nekā iespējams uzņemt.

V. Karpušenko dalījās pieredzē, kas gūta Valmieras rajona izglītības darbā. Proti, šī Vidzemes rajona skolēni strādājot pie zinātniskiem darbiem. To stimulē apvienības vadītājs, sastrādājoties ar skolotāju, kas vidusskolā māca profilkursu šajā priekšmetā. Šādā gadījumā vairāk parādās individuālais darbs ar skolēnu. Bet metodisko apvienību sastādītas, pilnīgi neitrālas komisijas pārbauda šos radošos darbus, izvirza labākos. Vismaz dažās apvienībās tas būtu ieteicams arī Preiļu rajonā.

Pēdējos gados rajonā nebija skolēnu deju kolektīvu virsvadītāja, taču tagad jau jāsāk gatavoties nākamā gada skolēnu deju un dziesmu svētkiem.

Valsts inspektors J. Lozda īsumā uzsvēra galvenos izglītības koncepcijas virzienus, ko paši pedagogi šogad izstrādāja pirms izglītības darbinieku kongresa. Kā arī pastāstīja par kāda

valdības vīra atbildi, kurš pusstundu ir skaidrojis par skolotāju algas paaugstināšanas mehānismu. Lozdas kungs viņam pajautājis, vai pats runātajam arī tic, uz ko cienījamais nav varējis apstiprināši atbildēt.

Skolu valdes priekšsēdētāja vietniece Dz. Šmukste iepazīstināja ar lēmumiem, pavēlēm, dokumentiem, kas attiecas uz jauno mācību gadu un skar skolu darbinieku atalgojumus, pienākumus, amatus, un no kā jāvadās tarifkācijas gaitā, proti, likmju un algu noteikšanā. Uzsvērot arī to, ka skolās, kurās ir arodbiedrības, direktoram šie jautājumi jāizlemj, gūstot arodbiedrības priekšsēdētāja atbalstu.

Izglītības ministrija izstrādā arī nolikumu par valsts ģimnāziju, kam būs citāda finansēšana, bet kam arī jābūt augstākas kvalitātes mācību iestādei. Livānu un Preiļu 1. vidusskolām pašlaik nebūtu vēlams apstāties pusceļā uz šo mērķi.

Starp daudzajiem seminārā risinātajiem jautājumiem tāds, kas īpaši varētu interesēt vecākus, bija jautājums par skolēnu pārvadāšanu. Šogad, liekas, sarežģījumiem braukšanas apmaksā nevajadzētu rasties. Skolu valdes priekšsēdētājs A. Zagorskis informēja direktorus, ka ir meklēta saskaņa ar Jēkabpils, Daugavpils un Rēzeknes autobusu parkiem. Bet tagad operatīvi ir vajadzīgas sīkas ziņas, no kuras pieturas ir cik reizes dienā līdz kuriem katrs bērns brauks. Tiks rastas iespējas samaksāt par vedumu arī tad, ja autobuss nekursē, bet skolēnu uz skolu ved kaimiņš ar auto vai pat traktoru.

Ar A. Zagorska labiem vēlējuma vārdiem, direktori un pārējie varēja šķirties, savu vienotību un neapmierinātību izrādot 2. septembrā skolotāju streikā, kurš, kā zināms, notiks, lai protestētu pret zemajām skolotāju algām. Kuras gan līdz mācību gada beigām solīts palielināt par četrdesmit procentiem. Valdības politikas stratēģi gan noklusē, par cik procentiem šajā laikā būs pieaugusi inflācija. Tāpēc skolotāji prasa paaugstinājumu piešķirt jau ar septembri.

Attiecībā uz skolotāju streiku skolu valde A. Zagorska personā neizteikta ne atbalstu, ne nosodījumu, atstājot to katras pašas skolas ziņā. Vienu gan A. Zagorskis silti lika pie sirds — streika dienā skolas durvīm jābūt atvērtām, skolēns var šeit spēlēt bumbu vai kavēties ar draugiem, ja stundas arī nenotiek. Bet mācību gads būs sācies, un tā laikā, kā zināms, skola atbild par skolēnu drošību.

L.Rancāne

KAUJAS PAR LIVĀNIEM

Šogad apīrit 75 gadi kopš Livāni un apkaime atbrīvoti no lieliniekiem. Šos mazzināmos, bet Latvijas valsts tapšanai vēsturiski nozīmīgos notikumus izzināja Jēkabpils plaši pazīstamais novadpētnieks Jānis Amats.

1919. gada 24. augustā Austrumu frontes pavēlnieks pulkvedis Jānis Balodis parakstīja pavēli, ar kuru uzdeva Ventpils 2., Jelgavas 3. un Valmieras 4. kājnieku pulkiem pāriet uzbrukumā Livāniem.

26. augusta rītausmā iesākās artilērijas sagatavošanas uguns — smago lielgabalu baterija šāva pa pretinieka baterijas pozīcijām pie dzelzceļa stacijas. Valmieras 4. kājnieku pulka 2. bataljona rotas ienaidnieka priekšpostenus atspieda no Jaunās muižas, Sprogu un Batraku mājām. Sevišķi stipru pretestību lielinieki izrādīja pie Sprogjiem, kur atradās četri smagie ložmetēji. Uzbrukuma laikā latviešu vienības nonāca līdz viņu galvenajiem spēkiem, kuru priekšā uzdūrās divu, triju rindu dzelonstieplu aizsprosti. Te stipra šauteņu, ložmetēju un arī artilērijas uguns piespieda rotas apstāties un ierakties. Trūka spēka un arī līdzekļu, lai pretestību pārrautu frontālā virzienā, ieņemtu stipri nocietinātās pozīcijas. Arī citu vienību guvums bija minimāls.

27. augustā pulksten 15.00 savā kreisajā flangā lielinieki pārgāja pretuzbrukumā, izmantoja to, ka Valmieras 4. un Ventpils 2. pulku saskarē bija radusies atstarpe, ar vairākiem ložmetējiem forsēja Dubnu un uzbruka valmieriešiem no aizmugures, piespiežot atkāpties. No ienaidnieka uguns aizdegās Gercānu, Lāčķāju un Stikānu mājas.

Šo divu dienu kaujās Valmieras 4. kājnieku pulks zaudēja vienu virsnieku un sešus kareivjus, ievainojumus guva divi virsnieki un 49 kareivji, bez vēsts pazuda astoņi vīri. Kaujas laikā bija palikuši ievainoti un krituši 15 ceturtais rotas kareivji. 29. augustā kritušos pamilitāru godu guldīja Kapeles kapsētā, kur vēlāk — 1938. gadā — pēc arhitekta V. Vitanda meta uzcelta granīta piemineklis un iesvētīta.

1919. gada septembrī Jelgavas 3. kājnieku pulks frontē bija izvieto-

tojis Daugavas kreisajā krastā, lielinieku Livānu grupējums tādā veidā izrādījās atklāts, viņiem vienlaikus frontes izveidošanai gar Daugavu trūka spēku. Bija izveidusies labvēlīga situācija šī viņu ķīļa likvidēšanai.

30. septembra pēcpudienā 3. rotas sargpostenis ienaidnieka pozīcijas pretējā krastā vēroja no Kalnišķu mājām. Pamanīja: kāds cilvēks vēcina ar baltu lakatiņu. Vada komandieris leitnants Nikolajs Babris pavēlēja kareivim ar laivu aizirties un noskaidrot, ko tas vēlas.

Nezināmais bija kāds sarkanarmietis latvietis, kurš pavēstīja: rīt pulksten 18.00 septiņi jātnieki ar zirgiem gribot pāriet Latvijas armijas pusē, lūdz palīdzēt pārcelties pāri Daugavai. Un 1. oktobrī, kā bija norunāts, ieradās seši jātnieki — viens, igauņš, bija pārdomājis. Bataljona komandieris Ansis Lasis uzdeva 3. rotai nosūtīt laivu. Jātnieki salika tajā seglus, sasēdās paši un, zirgus pavadās turēdami, pārpeldēja. Pārbēdzējus nogādāja pulka štābā, tos nopratināja pulka komandieris kapteinis Jēkabs Dombrovskis. No iegūtajām ziņām varēja secināt, ka pašlaik ir izdevīgs brīdis forsēt Daugavu un ieņemt Livānus.

Uzbrukums sākās 3. oktobrī. 1. baltajons kapteiņa Anša Laša vadībā pārcēlās lejpus Dunavas pie Kalniešu mājām pulksten 3.00. Bataljona rīcībā bija tikai četras laivas. Pirmie ar tām devās virsleitnants Nikolajs Purīns un leitnants Nikolajs Bebris, viņu vadu karavīri. Pēc neilga laika laivas atgriezās — varēja sekot citi. Viss noritēja klušu. Pulksten pussešos viss bataljons jau bija Daugavas labajā krastā. Pretinieks vēl gulēja, tikai no viņu posteņa kāds sauca tumsā: «Tovarišč, tovarišč, prihodi za tabakom!»

Bataljona uzbrukuma pirmais objekts bija Dimantu sādža, no kuras pretinieka jātniekus un kājniekus izsita dažas minūtes. Uzbru-

kums turpinājās Jersikas stacijas virzienā. Dimantu sādžā gūstā tika saņemts viens kavalērists un divi sarkanarmiešu telefonisti. Jersikas staciju gandrīz bez pretestības ieņēma pulksten 7.00, nopietnāku pretošanās lielinieki izrādīja ziemeļos aiz Jersikas. Bija ieņemusi pozīcijas pie Škaparu ciema un sagādīja ar spēcīgu uguni.

Papildinājis munīcijas krājumus, bataljons virzību uz priekšu atsāka pulksten 15.00. Sīvāku pretošanos sastapa pie Vucenu ezera. 3. rota ar «urā!» saucieniem metās uz priekšu, piespieda lieliniekus atkāpties, ieguva trīs collu lielgabalu ar 120 šāviņiem, 16 zirgus. Jau pulksten 17.00 pirmās bataljons bez cīņas ieņēma Livānu staciju, bet vēl pēc stundas šķērsoja Dubnas tiltu un parku, kur saņēma gūstā 17 sarkanarmiešus. Bistamais Livānu ķīlis bija likvidēts.

Par varonību Livānu kaujās ar Lāčplēša kara ordeni apbalvoti vairāki kareivji — Jānis Bumbieris, Jānis Valdmanis, Alberts Geidāns, Ernests Lācis, Valdemārs Strautnieks. Apbalvoja arī 3. kājnieku pulka komandieri kapteini Jēkabu Dombrovski, kurš pēc savas ierosmes, uzņemoties visu atbildību par šo operāciju, lika pamatus Latgales atbrīvošanai. Viņam lieli nopelni arī 1920. gada 3. janvāra izšķirošajās kaujās lielnieku frontes pārraušanā un Daugavpils ieņemšanā.

1934. gadā Livānos tika uzcelts atbrīvošanas piemineklis. Tam izmantoja dzelzceļa malā starp Trepi un Livāniem — Jaunās muižas Vasilija Fedota laukā atrastā 950 pudus smagā Krievijas armijas veclaiku lielgabala stobru. Šis piemineklis stāvēja pie dzelzceļa stacijas. Vēlākos gados, acīmredzot, demontēts. Interesanti būtu uzzināt livāniešu atmiņas par to, varbūt arī kādu ziņu, kur palicis.

Inese Stūre,
valsts kultūras pieminekļu
aizsardzības inspektore

Pasaules bagātākā cilvēka dzīve — pils ar zelta podiem un divas sievas

Jau piecus gadus amerikāņu žurnālā «Fortune» publicētajā pasaules bagātāko cilvēku sarakstā nomainīgs līderis ir mazās Dienvidaustrumāzijas valstiņas Brunejas sultāns, kura īpašumi tiek vērtēti uz aptuveni 38 miljardiem ASV dolāru.

Jau 27 gadus sultāns (viņa pilns vārds — Hasanals Balkiahs Muizadins Vadaulahs) bez politiskām ķildām un sociāliem satricinājumiem pārvalda savu 5800 kvadrātkilometru lielo valsti, kurā mīt 250 000 cilvēku. Šobrīd sultāns valsts svētkos pārvietojas divsimts brašuļū nestās, milzīgās zelta nestuvēs, par viņa bagātību kļīst leģendas, tomēr savulaik ne Hasanala, ne viņa valsts nākotne nelikās rožaina.

«Stunda sita» 1968. gada pavasarī, kad britu koncerns «Shell» netālu no sultāna galvaspilsētas Bandarserbegavanas purvajos atklāja bagātīgas naftas iegulas. Tomēr arī šo Allaha dāvanu būtu par maz, ja tolaik vēl gados jaunais sultāns nebūtu demonstrējis tirgošanās un kaulēšanās spējas. Angli viņam piedāvāja 25 procentus no potenciālās peļņas, bet Hasanals tiknēr dipģējās, kamēr ieguva 49 procentus. Un tad sakās...

Šodien Brunejas vidusmēra iedzīvotāja ienākumi pārsniedz analogus rādītājus Japānā un pat Šveicē, Allaha ticīgie pavalstnieki nemaksā nodokļus, bauda bezmaksas izglītību un medicīnisko aprūpi, turklāt viņiem ir iespēja reizi gadā par velti doties svētoceļojumā uz Meku. Piederība islamam, protams, uzliek zināmus pienākumus — Brunejā nav diskotēku un naktisklubs, nav sieviešu — frizieru, jo Korāns aizliedz dāmai pieskarties kunga galvas apmatojumam. Tomēr islams šajā zemē ir krietni «maigāks» nekā daudzās citās musulmaņu valstīs — sievietēm nav jānēsa aizsegs, viņas drīkst vadīt auto un sūdzēt tiesā pretējā dzimuma pār-

stāvjus; ja gadās sagrēkot, nav jābaidās, ka nomētās ar akmeņiem. Savukārt ārzemniekiem domātajās viesnīcās alkohols ir brīvi pieejams.

Kad sultāns Hasanals aptvēra, ka naudas ir daudz daudz, viņš nolēma sev neko neliegt. Tika uzaicināts filipīniešu arhitekts Madri Loskins, kurš bija jau «iesīstis roku», ceļot greznas rezidences Filipīnu un Indonēzijas diktatoriem Markosam un Suharto. Hasanals vēlējās pārtrūptot visus, un tas viņam godam izdevās, jo tik bezjēdzīgi greznu celtni pasauļe šajā gadsimtā, liekas, nav vēl pieredzējus. Pils jumta laukums ir 22 hektāri, turklāt jumts klāts ar dakstiņiem no zelta. Pili ir 1778 istabas, turklāt tās ir burtiski piebāztas ar zeltu. No ūra zelta ir krāni vannasistabās, elektrības slēdži un tualetes podi. No kalnu kristāla darinātajās vāzēs aci piecē nevis šādi tādi dabiskie ziedi, bet tādi eksemplāri, kuriem stiebrī no zelta, bet ziedlapiņas veido safīri un rubīni.

Kad brunejetim Nr. 1 apnika viņa greznais mājoklis, Hasanals pievērsās luksusa automobiļu kolekcijai. Pils teritorijā tika uzcelta garāža 700 autiņiem, tiesa, pašlaik tajā nīkst tikai (!) 50 Rolls Royce.

Šādi nodrošinājis sev itin tīkamu dzīvošanu, sultāns nolēma padomāt arī par savas valstiņas sakārtošanu. Uz domām par nepieciešamību ieviest kārtību viņu pamudināja šāds gadījums: gribēdams iemēģināt jauniegūto supervāģi, Hasanals pēc dažiem kilometriem iestīga smiltīs. Viņš, nabadziņš, bija piemirsis, ka ceļu viņa sultanātā tikpat kā nav. Kad šasiju salūšanas dēļ galvaspilsētas «lidostā» avarēja transporta lidmašīna ar dažnedažādiem, sultāna pilij domātiem labumiem, pārskaities Balkiahs nolēma uzskatīt lidostas modernizāciju. Bandarserbegavanas osta tika iekārtota atbilstoši mūsdienu prasībām tad, kad tajā va-

jadzēja izkraut īpaši valstiski svarīgu kravu — Itālijas mēbeles, piemēram, 5 x 5 metrus lielu gultu no Boloņas.

Tā nu Brunejas sultāns iekārtoja savu pili un savu valsti, kašķējās ar savām abām sievām, aizrāvās ar tālvadības lidmašīnu modeļiem un vadīja savas valsts izlasi polo spēlē. Šajā aristokrātiskajā sporta veidā viņš guva atzīstamus panākumus — Brunejas komanda ir vairākkārtējā Āzijas čempionāta uzvarētāja, turklāt reiz pat uzvarēja Lielbritānijas izlasi, kuru vadīja britu karalienes jaunākais dēls, princis Eduards. Abi monarhi sadraudzējās, un Eduards pierunāja Hasanala nopirkt solidu lauku īpašumu aptuveni simts kilometrus uz austrumiem no Londonas.

Pārceļšanās uz dzīvi Anglijā iezīmēja jaunu posmu sultāna dzīvē — viņš kļūst par liela mēroga biznesmeni. Tiesa, sākumā nauda tika ieguldīta jucekliņi. Piemēram, kad sultāna otrajai sievai Dali iepatīkās Londonas universālveikals Fortnum, mīlošais laulenis uzskatīja par labāku to nopirkt. Savukārt, kad pirmā sieva Anaha kopā ar bērniem «atklāja» sev Disnejlendu, sultāns nopirka hoteli Beverly Hills, lai taču ģimenītei būtu kur apmesties, ja gadās uzturēties Losandželosā. Tagad Hasanals ir kļuvis apdomīgāks — viņš pamatīgi izpēta nolūkoto «objektu» un tā izredzes tirgū, bet pēc izšķirošā lēmuma pieņemšanas, nekavējoties un pārvarot jebkurus šķēršļus, iegūst tajā akciju kontrolpaketi.

Sultānam ir radusies jauna kaislība — britu dziedātāja Eltona Džona dziesmas. Nesen Eltons tikai ielūgts paviesoties uz Brunejas Ieraradžas personiskās jahtas; Eltons ieradās, nodziedāja piecas dziesmas un iekasēja divus miljonus USD. Dārgs prieks, bet Hasanals, kā stāsta, raudājis aiz sajūsmas.

No avīzes «tev»

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Otrdiena, 30. augusts

LATVIJAS TV I
18.00 Latvijas TV - 40. 19.00 Ziņas. 19.10 Mult. filma. 19.30 Šovakar viesos — dramaturgs. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Kinovakarš. Toma Sojera piedzīvojumi. ASV mākslas filma. 22.35 Spieta kāre-94. 23.35 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
18.30 TV veikals. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Ēterā - Lejaskurzemes TV.

19.30 Glābējzvēns. 19.55 Sacensības vieglatlētikā. 23.30 Valdības preses konference.

OSTANKINAS TV
17.25 Starptautiskais Spartaka kausu izcīņas turnīrs hokejā. 20.00 Ziņas. 20.45 No pirmavotiem. 20.55 Tēma. 21.45 Jalta - Maskava - Tranzīts-94. 23.15 Ziņas. 23.25 Programma X. 23.40 Autošovs.

Trešdiena, 31. augusts

LATVIJAS TV I
18.20 Latvijas TV - 40. 19.00 Ziņas. 19.10 Dok. filma. 19.30 Mūzikas pasaule. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Tā esot bijis, tā varētu būt... 21.30 Edvards Munks. Norvēģijas aktierfilma. 1. sērija. 1. daļa. 22.25 Spieta kāre-94. 23.50 Radiators. 0.10 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
18.00 Programma Latvijas zemniekiem. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Ēterā - Zemgales TV. 19.30 Helēna. 51. sērija. 20.20 Ziņas. 20.50 Mākslinieks palīdz māksliniekam. Videofilma. 21.15 Koncerts visai ģimenei. 22.00

Ziņas. 22.20 E iela. 137. un 138. sērija. 23.10 LTS. Nakts ar tevi.

OSTANKINAS TV
8.00 Krievijas daidžests. 8.15 Mult. filma. 8.30 Savvaļas Roze. 8.55 Ceļotāju klubs. 9.45 Lietišķais vēstnesis. 10.00 Reportāža par Krievijas karaspēka izvešanu no Vācijas. 18.00 Sastūgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.50 Ja... 3. raidījums. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.45 Reportāža par Krievijas karaspēka izvešanu no Vācijas. 21.10 Grāfiene. Mākslas filma. 22.40 Ciemos pie Muslima Magomajeva. 23.20 Ziņas. 23.30 Džeza pasaulē.

Ceturtdiena, 1. septembris

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.10 Saulesvece. Filma bērniem. 19.20 L. van Bēthovens. Uvertūra Egmonts. 19.30 Rainis. Daugava. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Spogulis. 21.45 Modžezevska. Mākslas filma. 4. sērija. 23.10 Mūzika atpūtai. 23.45 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
18.00 TV veikals. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Denija Keija starptautiskās mūzikas balvas izcīņas pusfināls. 20.20 Dž. Verdi. Uvertūra operai Likteņa vara. 20.30 Ziņas. 21.00 Novadu vēstis. 21.25 Ikdiens. 22.00 Ziņas. 22.20

Cēlie plēsējputni. Populārzinātniska filma. 22.45 Mūzika atpūtai.

OSTANKINAS TV
8.00 Nekustamā īpašuma tirgus. 8.20 Paskaties, ieklausies... 8.40 Savvaļas Roze. 9.10 Skan domra. 9.25 Dok. filma. 9.45 Uzņēmējs. 10.00 Ziņas. 18.00 Sastūgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.50 L. Filatova autorprogramma Lai atcerētos... 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Maskava. Kremli. 21.00 Loto spēle Miljons. 21.30 Izklaidējoša programma Ceļš uz zināšanām. 22.00 Jalta - Maskava - Tranzīts-94.

Atbildes lasītājiem

* No kādiem līdzekļiem nāk tie 500 latu, kas apsolīti par katru izbēgušā cietumnieka notveršanu? Un vai ienākuma nodoklis par tiem ir vai nav jānomaksā un kāpēc?

500 latu nāk no nodokļu maksātāju valstij pārskaitītās naudiņas, kas nonākusi Ministru kabineta tā saucamajā ārpusbudžeta fondā. Par šo atlīdzību saņēmējiem vajadzētu maksāt arī iedzīvotāju ienākuma nodokli, jo likumā «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» šis ienākuma avots nav iekļauts ar nodokli neapliekamo sarakstā. Ienākuma nodoklis jāmaksā ne tikai no valdības izsludinātās atlīdzības, bet arī no privātfirmu solītajām atlīdzībām.

* Neviens tā arī nav atklājis, cik no blēdīgās firmas «Interprogramma» savāktās naudiņas tikusi firmas galvenajai reklamētājai — Latvijas televīzijai un arī laikrakstiem. Varbūt noskaidrosiet un pastāstīties?

«Interprogramma» reklāmas kampaņa Latvijas televīzijā izmaksājusi aptuveni 10 000 latu. Galvenokārt reklāmas klipī tika raidīti vienā no visefektīvākajiem raidlaikiem — pirms vai pēc «Panorāmas». Tādēļ par vienu minūti raidlaika vajadzēja maksāt aptuveni 300 latu. Reklāmas laikrakstos izmaksājušās mazāk.

* Kāpēc jau vairākus mēnešus nav iznācis žurnāls «Atpūta»?

Žurnāla neiznākšana bija saistīta ar redakcijas finansiālajām problēmām, kā arī nebūšanām tipogrāfijā, kurā izdevums tiek iespiests. Laikus neiznākšais žurnāls aprīļa numurs tagad jau iespiests un piegādāts abonentiem.

* Kas noticis ar arestēto čekas ģenerāli Alfonu Noviku? Vai tiesa arī gaidāma — un kad?

LR ģenerālprokurora vietnieks Uldis Strēlis informē, ka A. Noviks vēl joprojām atrodas apcietinājumā un turpinās viņa lietas izmeklēšanu. A. Novika noziegumi ir ar visai plašu «ģeogrāfiju», bet liecinieki pamatā ir gados veci cilvēki — izmeklētājiem ir jābrauc ņemt liecības uz viņu dzīves vietām. U. Strēlis prognozē, ka lieta tiks nodota tiesai rudenī.

* Cik pašlaik latviešu un krievu skolu ir Rīgā, Latvijā?

1993./94. mācību gadā Rīgā bija 51 skola, kurā mācības notiek latviešu valodā, Latvijā tādu bija 617. Savukārt «tīras» krievu skolas šajā mācību gadā bija 69 Rīgā un 204 — visā Latvijā.

(“tev”)

* Lūdzam pastāstīt par banāniem un kivi, to vērtīgumu vai kaitīgumu.

Banāni ir bagāti ar kāliju. Dīvs banānos ir apmēram tikpat daudz šķiedrvielu, cik šķelē pilngraudu maizes, bet atšķirība tā, ka banānos vairāk ir šķīstošo šķiedrvielu. Tās palīdz no organisma izvadīt holesterīnu, pazemina tā saturu asinīs. Bagātais kālija saturs noder sirds un asinsvadu slimniekiem. Banāni īpaši iesakāmi veciem cilvēkiem, tie darbojas arī pret dažādu zāļu nelabvēlīgo iespaidu.

Salīdzinot ar upenēm, banānos C vitamīna saturs ir visai pieticīgs. Caurmērā viens banāns sniedz apmēram 100 kcal. Līdztekus banāniem lietderīgi lietot mūsu zemes ar C vitamīnu bagātus produktus — zaļumus, ogas, augļus.

* Ja jūs gribat saglabāt banānus ilgākam laikam, varat tos iesaldēt biezenā veidā. Var sagatavot arī jau gatavu saldēdienu, sašķaida banānus biezeni, samaisa ar vaniļas mērci vai saputotu krējumu. Masu liek kartona plastmasas trauciņos, iesaiņo folijā.

* Banānus var uzglabāt izkarsētus. Noturēt banānus sargiež, sautē, pievieno apelsīnu sulu, pieliek sasmalcinātus riekstus.

* Banānus noīra, pārļaišta ar medu, izcep. Uzglabāšanai iesaiņo veselus vai sašķaida.

Kivi iegūvis popularitāti Ķīnas un Amerikas zinātnieku pētījumu rezultātā. To secinājums — «veselības auglis» pasargā no augsta asinsspiediena, neitralizē nitrītus un kancerogēnas vielas, palīdz izsargāties no vēža.

Kivi labi uzglabājas. Ja to plastikas iesaiņojumā ieliek ledusskapī, kvalitāte nepasliktinās pat pēc mēneša. Kivi pēc vēlēšanās lietojams arī ar visu mizīņu. To izmanto dažādos augļu, dārzeņu, putnu un zivju salātos, konditorejā, saldēdienos. Jāatceras, ka sveigais kivi satur enzīmu, kas kavē recēšanu, tāpēc, gatavojot to ar želatīnu, augļa šķelītes iepriekš pāris minūtes jākarsē (parasti sirupā).

(“Lauku Avīze”)

SLUDINĀJUMI/REKLĀMA 22305

Pārdod
vācu doga kucēnus ar ciltsrakstiem 3. septembrī no plkst. 8.00 Preiļu tirgū;

2-istabu dzīvokli Preiļos. Zvanīt 65018 no 20 līdz 21;

kumeļu. Tel. 16250;

govu. Ir izvēle. Tel. 23428;

VAZ-2101, 1975.g. Tel. 57756;

VAZ-2101, 1971.g., IŽ-2715-011, 1988.g., decembra virsbūve un dzinējs, teicamā stāvoklī, LUAZ-969M, 1980.g. Tel. 36662 pēc 22;

māju Aglonā, Aglonas ielā 10;

Līvānu māju Pelēcos (ideālā stāvoklī), ir šķūnis, kūts, pagrabs, par 900 privatizācijas sertifikātiem. Tāl. 52544;

mikroautobusu «Ford Tranzīts». Tel. 15320.

Pērk
divkorpusu arklu traktoram T-25. Tel. 34414;

ugunsdrošos ķieģeļus nelielā daudzumā. Tel. 34414;

sertifikātus. Samaksa tūlītēja. Tel. 23406, 44133, 42213, 44361, 44834;

sertifikātus. Tel. 23952;

sertifikātus par Ls 1 un dārgāk. Tel. 23316, 23951;

sertifikātus par Ls 1 un dārgāk. Tel. 21712;

sertifikātus. Tel. 22578;

sertifikātus. Cena pēc vienošanās. Tel. 21486.

Maina
1 istabas dzīvokli pret lielāku. Tel. 24157.

Īrē
garāžu. Tel. 21445 līdz 10;

dzīvokli vai pusi mājas Preiļos. Tel. 56520.

Dažādi
Meklē cilvēku, kurš varētu pastāvīgi dzīvot, pieskaņot māju un nelielu saimniecību laukos. Rakstīt: Preiļu pastā, pases XI-ME Nr. 692198 uzrādītājam.

Preiļu privātpoliklīnikas telpās pieņemšanas uzsāk loģopēds un terapeits. Telefons 24393.

Pārdod traktoru T-150K, kravas automašīnu GAZ-52, autobusu RAF-976. Tālrunis darba laikā 22495.

Saldus SIA «Kauss» filiāle Jēkabpilī remontē un pārdod

□ jaunus dzīlurbuma sūkņus ECV-5, ECV-6, ECV-8, ECV-6-16-75, cenas viszemākās,

□ hermētiskos ūdens sūkņus GNOM-10-10 un GNOM-25-20,

□ vienfāzīgos ūdens centrālās sūkņus BCPO4-25,

□ izolācijas lentu par Ls 0,15 gabalā.

Viss ar dokumentiem un garantija 6 mēneši.
Zvanīt jebkurā laikā Jēkabpilī 8-252-23224.

Iepērk
svaigi zāģētus

■ priedes, egles sīkbaļķus, diametrs no 14 līdz 21 cm, garums 3,10 m; 4 m, cena 25-30 USD,

■ priedes papīrmalku, diametrs no 7 līdz 21 cm, cena 23 USD.

Piegāde Jēkabpils rajonā, Atašienē.
Samaksa uz vietas.
Tel. 8-252-77125, 8-250-33752.

BOĶU DZIRNAVAS pieņem pasūtījumus dažāda veida graudu malšanai. Slēdz līgumus ar maizes ceptuvēm par miltu piegādi, līdz divām tonnām ar transportu nodrošina.
Tālrunis 63480, 35983, Jēkabpils rajonā.

Šī gada 10. oktobrī plkst. 11.00 Stabulnieku pagasta «Vilciņos» Preiļu rajona tiesu izpildītājs rīko lauku mājas un saimniecības ēku izsoli. Pieteikties tiesā līdz 1. oktobrim. Tālrunis 21620.

Firma «Raitis & Co» PĒRK sertifikātus. Tel. 21173.

Vēl tikai dažas izrādes Austrumlatvijā sniedz ceļojošais vasaras cirks

□ Preiļos, laukuma iepretī sadzīves pakalpojumu namam 30. un 31. augustā pulksten 15.00 un 18.00.

□ Līvānos, stāvlaukumā pie tīla preti grāmatnīcai — 2., 3. un 4. septembrī, izrāžu sākums pulksten 15.00 un 18.00.

Jautrajā izrādē piedalās: klauni, akrobāti, žonglieri, vingrotāji, iluzionisti, kā arī... suniņi, baloži, žņaudzējčūska un būs unikāla atrakcija ar dresētām cūkām.

Bilētes nopērkamas gan iepriekš, gan pirms izrādes kasē pie cirka. Cena Ls 1.

Kopuzņēmums «LINDA»

Līvānos un Aglonas stacijā IEPĒRK:

✗ bērza, egles, priedes papīrmalku, diametrs no 6 cm, garums 3 m, cena 18 \$,

✗ skujkoku sīkbaļķus, diametrs no 10 cm, garums 3,10 un 5,10 m, cena 18 \$,

✗ zāģbaļķus, diametrs no 18 cm, garums 6,10 m, cena 28 \$.

Telefons izziņām:
Līvāni 43330 vai 43336, Aglonā 58434 (vakaros).

Skolu valde pārdod automašīnu «Multikārs», 1988.g. Zvanīt 23923.

Tas — vissmagākais brīdis, kad mātes sirds Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un stājas...
Izsakām līdzjūtību Birutai Patmalniecei, no MĀTES uz mūžu atvadoties.
Kaimiņi

Lai tēva aplklusī sirds vēl ilgi Teic padomu un ceļmaizi dod. Skumstam kopā ar Ingu Akmeni, TĒTI smiltājā pavodot. Klasesbiedri, audzinātāja

Vēl pie rokām sastingušam Rudzu vārpa kļaujas klāt, It kā vēlēdamās vēlreiz Mijās druvās aicināt.
S.Kaldupe
Esam kopā sāpju brīdī ar Antopīnu Akmeni, VĪRU smiltājā izvadot.
Preiļu 1. vidusskolas arodbiedrība, «Auseklīša» darbinieki

NOVADNIEKS Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks» REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. 22059, 21759, 22154, 21996, 21985, 22305. PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018. Iespiests SIA «SAB» Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne. Metiens 4897 eksemplāri. Pas. № 1402

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.